

ingediend op **1965** (2023-2024) – Nr. 2
20 februari 2024 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Rita Moors

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004
tot oprichting van het publiekrechtelijk
vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap
"Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
en Beroepsopleiding"

Documenten in het dossier:
1965 (2023-2024) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;

Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;

Maurits Vande Reyde, Bart Van Hulle;

Meyrem Almaci, Imade Annouri;

Thijs Verbeurgt.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;

Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;

Stijn De Roo, Loes Vandromme;

Steven Coenegrachts;

Johan Danen, Björn Rzoska;

Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Kim De Witte.

INHOUD

1.	Toelichting	4
1.1.	Context van het ontwerp van decreet	4
1.2.	Taken van VDAB als loopbaanregisseur	4
1.3.	Aanpassing van diverse bepalingen	5
2.	Algemene bespreking	6
2.1.	Tussenkomen van de leden	6
2.2.	Antwoorden van de minister	8
2.3.	Replieken	9
3.	Artikelsgewijze bespreking	9
4.	Eindstemming	9
	Gebruikte afkortingen	10
	Bijlage: zie de dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie behandelde op 8 februari 2024 het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding".

De getoonde presentatie is terug te vinden op de [dossierpagina](https://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting

1.1. Context van het ontwerp van decreet

Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, licht het ontwerp van decreet toe. Het gaat om het zogenaamde Tweede Verdiepingsdecreet VDAB. Het ontwerp van decreet kadert in een ruimer traject dat, overeenkomstig het Vlaamse regeerakkoord, wordt afgelegd om de registersrollen die aan VDAB zijn toebedeeld juridisch verder uit te diepen. De doelstelling is te komen tot een concretisering en verdere afbakening van de rol van VDAB als activerings-, loopbaan- en dataregisseur.

Die juridische uitdieping verloopt gefaseerd. Het decreet van 14 januari 2022 tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding" is het Eerste Verdiepingsdecreet VDAB en kwam tot stand in januari 2022 (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1041/1 tot en met 3). In dat decreet stonden de bepalingen over de drie rollen van VDAB en de oprichting van Ethische Raad van VDAB. Daarna volgden diverse uitvoeringsbesluiten om de rol van VDAB als activeringsregisseur verder te concretiseren. Het voorliggende ontwerp van Tweede Verdiepingsdecreet VDAB gaat over de rol van VDAB als loopbaanregisseur. Er volgt nog een ontwerp van Derde Verdiepingsdecreet VDAB over de dataregisseursrol.

Het is volgens de minister belangrijk om het voorliggende ontwerp van decreet en het te wijzigen VDAB-decreet in de juiste context te plaatsen. Het VDAB-decreet bakent de bevoegdheden en de opdrachten van VDAB af. Het is een stabiel fundament waarop verder kan worden gebouwd aan de effectieve invulling en uitvoering van de kernopdrachten en beleidsakkoorden.

Het voorliggende ontwerp van decreet biedt VDAB de nodige bewegingsruimte voor een gerichte en passende invulling en uitvoering van dienstverlening aan alle burgers op beroepsactieve leeftijd. Het is uitvoering besproken door de raad van bestuur van VDAB.

1.2. Taken van VDAB als loopbaanregisseur

Om een loopbaanregie te voeren zet VDAB in op de ontwikkeling van een digitaal en een niet-digitaal ecosysteem. Dat moet VDAB in staat stellen om:

- als partner, en samen met andere partners, in te zetten op projecten zoals de transitiepunten;
- de mogelijkheid te verkennen om partners te versterken zonder directe inbreng of dienstverlening van VDAB, bijvoorbeeld in de lokale partnerschappen;
- een win-winsituatie te creëren voor alle betrokken partijen door het bundelen van de middelen.

Wat het organiseren van de loopbaandienstverlening betreft, richt VDAB zich tot alle personen op beroepsactieve leeftijd. Die burgers kunnen allerlei statuten

hebben. Ze kunnen een leefloongerechtigde zijn, een NEET-jongere, een tijdelijk werkloze, een inburgeraar enzovoort.

Belangrijk is dat VDAB als loopbaanregisseur voor de organisatie van loopbaan-dienstverlening maximaal een beroep doet op publieke en private partners. VDAB zal daarbij in heel wat gevallen eerder als connector en facilitator optreden. Alleen als het aanbod er niet is of niet passend genoeg is, zal VDAB de dienstverlening als actor in eigen beheer aanbieden.

Elektronisch platform

De traditionele manier van werken, met name via een inschrijving als werkzoekende, biedt onvoldoende mogelijkheden om VDAB in staat te stellen een ruimere doelgroep te bedienen en een ruimer dienstverleningspakket aan te bieden. Het huidige elektronische platform evolueert dan ook naar een loopbaanplatform. Dit elektronische platform is er ter ondersteuning van de burger en moet de dienstverlening versterken. Via de aanmaak van een account kan elke burger op beroepsactieve leeftijd toegang krijgen tot de dienstverlening. De burger kiest zelf of hij een dergelijke account wil aanmaken of niet.

Daarnaast is het elektronische platform er ook ter ondersteuning van de samenwerking met publieke en private partners. Het platform moet de dienstverlening die samen met die partners wordt aangeboden, versterken. VDAB connecteert zijn platform met de platformen en tools van de partners.

Dataverzameling

VDAB heeft voor de uitvoering van zijn rol als loopbaanregisseur een sterk arsenaal aan data nodig. VDAB moet die gegevens kunnen verzamelen, analyseren en bijhouden. Hoe rijker de data zijn, hoe groter de meerwaarde die VDAB en partners kunnen bieden aan de burger in functie van de uitbouw van zijn loopbaan. Om die dienstverlening op maat mogelijk te maken, is een veel ruimere uitwisseling van loopbaangegevens noodzakelijk.

VDAB zal de data ook ter beschikking stellen van partners zodat zij op hun beurt de data kunnen inzetten voor het uitvoeren van hun opdrachten. Uiteraard gebeurt dat met inachtneming van de principes en voorwaarden, bepaald door de algemene verordening gegevensbescherming.

1.3. Aanpassing van diverse bepalingen

Daarnaast worden de bepalingen aangepast die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens. De formulering van artikel 4/1 van het VDAB-decreet, dat specifiek handelt over de verwerking van persoonsgegevens, wordt aangepast zodat duidelijk is dat de verwerking van persoonsgegevens kan gebeuren in het kader van alle taken en opdrachten die zijn toebedeeld aan VDAB. Ook opleiding wordt expliciet vermeld als doelstelling, ongeacht of ze kadert in arbeidsbemiddeling of niet.

In de memorie van toelichting staat dat gezondheidsdata en welzijnsdata moeten worden begrepen onder de types van persoonsgegevens die worden opgesomd in het decreet.

De definitie van dienstverleners waarmee data kunnen worden gedeeld en uitgewisseld, wordt uitgebreid zodat ook partners die actief zijn in bijvoorbeeld de domeinen gezondheid en zorg of maatschappelijke integratie eronder begrepen kunnen worden.

De minister geeft tot slot nog mee dat er aanpassingen zijn aan de bepalingen over het elektronische platform. De belangrijkste wijzigingen zijn aanpassingen die aangeven dat het platform ook voor loopbaandienstverlening kan worden gebruikt. Verder wordt voorzien in een juridische basis voor het aanmaken van een account als mogelijkheid om een persoonlijk bestand aan te maken op het elektronische platform.

Adviezen

De SERV bracht al op 17 juli 2023 een advies uit over het ontwerp van decreet. De SERV was positief en sloot zich aan bij eerder gemaakte opmerkingen van de raad van bestuur van VDAB. De raad van bestuur stelde zich vragen bij de verhouding tussen dit ontwerp van decreet en ander lopend beleid en initiatieven.

De Raad van State verleende advies op 21 december 2023. De opmerkingen hadden hoofdzakelijk betrekking op de gegevensverwerking.

2. Algemene bespreking

2.1. Tussenkomen van de leden

Tussenkomen van Thijs Verbeurgt

Thijs Verbeurgt stelt dat Vooruit zich kan vinden in de rol van loopbaanregisseur voor VDAB. Als men meer mensen aan de slag wil krijgen en houden in een steeds veranderende economie is het belangrijk om aandacht te hebben voor de voortdurend veranderende jobs en competenties. Werkgevers en burgers moeten daarin beter worden begeleid. De ambitie van de meerderheid om de rol van loopbaanregisseur toe te kennen aan VDAB is dus op zich een goede zaak. De fractie heeft er wel nog vragen bij.

Hoe zal het ontwerp van decreet worden geoperationaliseerd? Welke nieuwe instrumenten komen er? Hoe wordt de loopbaanregie gekoppeld aan de opleidingsinstrumenten?

In welke mate zal VDAB die rol zelf opnemen of laten uitvoeren door partners? Het lid verwijst in dat verband naar de eerdere discussies in de commissie over het uitbestedingsbeleid van VDAB en over de efficiëntie van instrumenten zoals de loopbaancheques. Hoe zal VDAB concreet de niet-beroepsactieven aantrekken in deze nieuwe rol?

Tijs Verbeurgt gaat verder in op het financiële aspect. Een veelgehoorde kritiek is dat er altijd maar meer taken worden toegekend aan VDAB zonder dat de mogelijkheden van VDAB groeien. Zal VDAB keuzes moeten maken wat de inzet van middelen betreft en daardoor andere taken niet kunnen uitvoeren? Of gaat de minister ervan uit dat er nog extra middelen voor hetzij personeel, hetzij uitbesteding kunnen worden uitgetrokken?

Het lid verwijst tot slot naar het onderzoek over de toekomst van VDAB. Het is opmerkelijk dat over dit ontwerp van decreet wordt gestemd terwijl het onderzoek nog loopt. VDAB krijgt nu nieuwe taken toebedeeld terwijl de rol en de opdracht van VDAB het voorwerp zijn van het onderzoek. Wanneer zal het toekomstonderzoek worden opgeleverd en worden bekendgemaakt? Waarom heeft de minister niet gewacht met de indiening van dit ontwerp van decreet tot de resultaten van het onderzoek konden worden meegenomen?

Voor het onderzoek werden internationale benchmarks gebruikt. Welke landen en welke indicatoren werden daarvoor geselecteerd? Gaat het onderzoek ook in op de

kerntaken en interne processen van VDAB of ligt de focus alleen op de rol van VDAB? De interne werking van VDAB is belangrijk voor de Vooruitfractie en daarom wil de fractie de discussie daarover ten gronde voeren vooraleer nieuwe taken aan VDAB toe te kennen. De fractie is in principe niet tegen de taak van loopbaanregisseur maar dan moeten de randvoorwaarden vervuld zijn.

Tussenkomst van Imade Annouri

Imade Annouri stelt dat de Groenfractie in grote lijnen akkoord kan gaan met de voorgestelde wijzigingen. Ook hij blijft echter met een dubbel gevoel achter. De voorbije jaren werden onder meer door leden van de meerderheid kritische bedenkingen gemaakt over de rol en het functioneren van VDAB. Er zijn VDAB-medewerkers afgevloeid maar er zijn ook taken bij gekomen. De extra middelen die daarvoor worden vrijgemaakt, volstaan niet altijd. Er is dus een discrepantie tussen de kritiek op VDAB en het toekennen van extra taken. Welke garantie heeft de minister dat de rol als loopbaanregisseur geen bijkomende belasting betekent voor het personeel en de werking van VDAB en als dat wel het geval is, dat de nodige middelen daarvoor worden vrijgemaakt?

Tussenkomst van Maurits Vande Reyde

Maurits Vande Reyde verwijst naar de onderhandelingen over de regeringsvorming. Er werd beslist dat VDAB zich sterker zou focussen op de rol van regisseur en minder op de actorrol. Daarover waren er in de voorbije jaren al veel discussies in deze commissie. VDAB moet de rol van actor meer delen met private en andere spelers. Bovendien is het de bedoeling dat de werking van VDAB een ruimer toepassingsgebied krijgt dan alleen de officiële werkzoekenden. Als loopbaanregisseur moet de dienst zich richten tot alle burgers op beroepsactieve leeftijd ongeacht of ze werkzoekend, inactief of werkend zijn.

Na de vorige wijzigingen van het VDAB-decreet concretiseert het voorliggende ontwerp van verdiepingsdecreet de rol van loopbaanregisseur en dus kan de Open Vld-fractie het alleen maar steunen. De uitwisseling van loopbaandata is een belangrijk punt voor een instantie die moet samenwerken met diverse private en andere partners. Omdat de niet-beroepsactieven, waaronder de langdurig zieken, tot het doelpubliek behoren, moet er een goede gegevensuitwisseling zijn met de mutualiteiten, het RIZIV, de federale overheidsdienst Maatschappelijke Integratie enzovoort. De vraag is of die gegevensuitwisseling op een gelijke basis kan verlopen tussen de verschillende actoren. Het lid verneemt dat er uitzendkantoren zijn die geen toegang hebben tot de informatie die werkzoekenden opnemen in hun eigen digitaal profiel of op het elektronische platform van VDAB. Zal die informatie-uitwisseling nog worden geoptimaliseerd? In de memorie van toelichting is er sprake van een maximale samenwerking en data-uitwisseling tussen VDAB en andere private en publieke actoren. Hoe zal die worden uitgerold? Wordt van de gelegenheid gebruikgemaakt om bijkomende gegevens op te nemen, bijvoorbeeld of de werkzoekende beschikt over een rijbewijs of eigen vervoer?

De Raad van State merkt in zijn advies op dat, op basis van wat voorligt, niet kan worden uitgemaakt of de verruiming en modernisering van het platform met zich zal meebrengen dat er sprake zal zijn van een economische activiteit dan wel of diensten van algemeen economisch belang worden uitgevoerd. De Raad beveelt bijkomend onderzoek aan. Hoe werd met die opmerking omgegaan?

Het advies van de SERV was inderdaad positief. Voor de SERV is het wel cruciaal dat als er een aanbod van andere actoren ontbreekt of onvoldoende of niet passend is, VDAB die dienstverlening nog altijd in eigen beheer kan aanbieden. Dat is volgens Maurits Vande Reyde een vage omschrijving. VDAB vult vandaag de rol van loopbaanregisseur maximaal in terwijl de actorrol wordt overgelaten aan private

partners. Hoe schat de minister de bezorgdheid van de SERV in? Zijn er indicaties dat de private partners tekortschieten in hun aanbod?

Het ontwerp van decreet spreekt over personen op beroepsactieve leeftijd om het hele scala van werkzoekenden, inactieven en werkenden te vatten. De SERV wijst erop dat de term 'inschrijving bij VDAB' niet altijd even consequent wordt gebruikt. Het kan gaan over een inschrijving als werkzoekende, waaraan rechten en plichten zijn verbonden, maar het kan ook gaan over het aanmaken van een account bij VDAB, wat een meer vrijblijvend karakter heeft. Begrippen zoals registratie of aanmaak van een account, inschrijving en verplichte inschrijving moeten heel duidelijk zijn. Ziet de minister de interpretatie van de term inschrijving als een probleem? Of is dat voldoende duidelijk omschreven in het ontwerp van decreet?

Tussenkomst van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne zegt dat ook de cd&v-fractie het ontwerp van decreet steunt. Hij sluit zich aan bij de vraag over de altijd groter wordende groep niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die bij VDAB worden ingeschreven. Daarvoor zullen accounts kunnen worden aangemaakt. De rechten en plichten van wie een beroep doet op VDAB voor het versterken van zijn loopbaan moeten heel duidelijk zijn.

Het is een goede zaak dat de ruimere taakomschrijving die in het regeerakkoord is opgenomen nu decretaal wordt verankerd. In de praktijk is al duidelijk dat er meer mensen zonder werkloosheidsuitkering bij VDAB terecht komen voor dienstverlening. Het is belangrijk dat de rechten en plichten, die verschillen naargelang de doelgroep, helder worden omschreven.

De commissievoorzitter stelt verder dat over de audit over de toekomst van VDAB afspraken kunnen worden gemaakt zodat het parlement daarover als eerste een debat kan voeren.

2.2. Antwoorden van de minister

Minister *Jo Brouns* stelt vast dat het ontwerp van decreet positief wordt onthaald. In antwoord op de vragen van Thijs Verbeurgt stelt de minister dat er niet meteen nieuwe instrumenten komen. De basisdienstverlening is digitaal en daarin zal VDAB ook een rol als actor blijven spelen maar er zal ook maximaal worden ingezet op samenwerking met partners. De taak als loopbaanregisseur past in het budget waarin is voorzien voor VDAB. Voor de digitale tools, zoals de competentiecheck, en het platform werden al eerder relancemiddelen ingezet.

Het externe onderzoek naar de toekomst van VDAB loopt op zijn einde. De minister hoopt dit op korte termijn aan het parlement te kunnen voorleggen, waarna het in deze commissie kan worden besproken. Het ontwerp van decreet kadert in de uitvoering van het regeerakkoord. Daarbij ligt de focus op de verzameling en verwerking van data en dat is hoe dan ook nuttig voor de organisatie. Het is complementair aan de toekomstige werking van VDAB die het voorwerp uitmaakt van het onderzoek.

Imade Annouri heeft het over extra taken maar volgens de minister hebben VDAB en partners nu al heel wat taken wat loopbaanbegeleiding betreft. Daarvoor komt er nu een decretale context die meer toekomstbestendig is en die het mogelijk zal maken informatie te verzamelen over de verschillende trajecten die bij de partners lopen. Nieuw is onder meer dat er informatie over de gezondheidstoestand kan worden gedeeld. Gegevens over de lange loopbaan zijn belangrijk in het kader van de nieuwe doelgroepvermindering.

Het ontwerp van decreet bevat ook meer handvaten om het beleid daarover verder vorm te geven en dat op een correcte juridische basis.

Maurits Vande Reyde legt terecht de nadruk op het uitwisselen van gegevens. Als daarover de juiste afspraken worden gemaakt, kunnen ook met de interimkantoren gegevens worden uitgewisseld. Er zijn strenge regels vastgelegd voor het uitwisselen van gegevens maar dat is logisch. De gegevens van de werkzoekenden kunnen niet met eender wie worden gedeeld, dat kan alleen onder bepaalde voorwaarden.

De aanbeveling van de Raad van State om verder onderzoek te doen naar de aard van de activiteiten van het platform wordt opgevolgd en uitgediept door VDAB.

De minister heeft geen indicatie dat er een onevenwicht is in de verdeling tussen private en publieke partners. De partners kunnen alleen meedingen als er een oproep is.

De opmerking van de SERV over de definiëring van de termen 'inschrijving' en 'aanmaken van een account' is meegenomen in het ontwerp van decreet. Volgens de minister worden de termen nu correct omschreven. Er zijn verschillende toetsen gebeurd en de interpretatie zou nu duidelijk moeten zijn.

Aan Robrecht Bothuyne antwoordt de minister dat alle burgers op beroepsactieve leeftijd zich kunnen inschrijven bij VDAB. Niet voor iedereen zijn daar plichten aan verbonden. Voor de loopbaanbegeleiding maakt dat geen verschil uit. Bij inschrijving worden de rechten en plichten snel meegedeeld.

2.3. Replieken

Thijs Verbeurgt begrijpt uit de antwoorden van de minister dat de resultaten van het toekomstonderzoek er binnenkort zullen zijn maar nog niet worden meegenomen in het voorliggende ontwerp van decreet. Er komen volgens de minister geen extra middelen voor de nieuwe taken. VDAB moet werken binnen het ingeschreven budget, de tijdelijke relancemiddelen niet in aanmerking genomen. Verder is het de bedoeling dat VDAB vooral inzet op de samenwerking met partners. Die antwoorden nopen de Vooruitfractie ertoe zich bij de stemming te onthouden. De fractie is niet gekant tegen de rol van loopbaanregisseur maar heeft voorbehoud bij de uitvoering.

Ilse Malfront stelt dat de Vlaams Belangfractie voor het ontwerp van decreet zal stemmen.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1 tot en met 11 worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Rita MOORS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

NEET	not in education, employment or training
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding